

Cohesiebeleid 2014-2020

Meerwaarde van het Europese cohesiebeleid

Begin oktober 2011 maakte de Europese Commissie haar voorstellen over het toekomstige cohesiebeleid 2014 – 2020 bekend. Hierin zit de regelgeving vervat voor de structuurfondsen: het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO), het Europees Sociaal Fonds (ESF), het Cohesiefonds en de Europese Territoriale Samenwerking (Interreg). Het gaat in totaal om een bedrag van 376 miljard euro gespreid over zeven jaar en over 27 lidstaten. Dat bedrag wordt verdeeld over de grote verscheidenheid van Europese regio's om de economische, sociale, territoriale samenhang en solidariteit tussen de lidstaten te bevorderen.

In Vlaanderen hebben de huidige structuurfondsen (2007 – 2013) een bijzondere meerwaarde voor stedelijke en lokale ontwikkelingsprojecten waarbij de steden als trekkers een hefboomfunctie voor de omliggende gemeenten uitoefenen en de impact van de projecten moet bekeken worden in een stadsregionale context.

Vanuit de stedelijke dynamiek en planning worden belangrijke strategische projecten ontwikkeld, die essentieel zijn voor het beleid op middellange en lange termijn, en ten goede komen aan de burgers en de economische ontwikkeling. De structuurfondsen dragen bij tot de realisatie van deze projecten. Enkele voorbeelden van projecten die nu in de implementatiefase zijn: de vernieuwing van het stadscentrum in Genk waarbij nieuwe commerciële ruimte wordt gecreëerd naast een ruim aanbod van woningen. Tegelijkertijd wordt de stadsbibliotheek heringericht en wordt een nieuw mobiliteitsplan uitgewerkt. In Mechelen wordt vanuit het commercieel strategisch plan ingezet op de hernieuwing van het kernwinkelgebied, waarbij de klemtoon ligt op recreatief winkelen gecombineerd met het ontsluiten van cultureel erfgoed. Er is een geïntegreerde aanpak met kinderopvang en het ontwikkelen van een jongerenbedrijfscentrum. Oude fabrieksgebouwen die centraal gelegen zijn zoals in Kortrijk krijgen een nieuwe bestemming waarbij economie, cultuur en innovatie hand in hand gaan. Vanuit een platform met de omliggende gemeenten en andere partners ontstaat een wisselwerking tussen productontwikkelaars, jonge designers, studenten en krijgen nieuwe bedrijven ontwikkelingskansen. Stadsvernieuwingsprojecten gericht op een bepaalde wijk zoals in Gent met de 'Welzijnsknoop' in Ledeborg krijgen bijzondere aandacht. De integrale aanpak van wonen, verkeer, dienstverlening aan kansengroepen, meer ruimte voor groen en ontmoeting maken deze wijk op termijn weer leefbaar en aantrekkelijk. In Antwerpen loopt het voortraject van het grootschalig project Blue Gate Antwerp: door het saneren van een brownfield komt er op termijn een modern en eco-effectief bedrijventerrein tot stand, met een watergebonden logistieke zone, een gebied voor hoogwaardige productie en onderzoek & ontwikkeling, én een groene verbindingstrook naar het natuurgebied van de Hobokense Polder.

Bij al deze projecten zijn de plaatsgebonden actie en de integrale benadering cruciaal. Zij maken het verschil op het vlak van dienstverlening aan de burgers, leefbaarheid, dynamiek en economische aantrekkingskracht. De stedelijke ontwikkelingen op het vlak van onderwijs, werkgelegenheid, gezondheidszorg, armoedebestrijding, innovatie, energie-efficiëntie, ... moeten gecombineerd op het grondgebied kunnen ontwikkeld worden. Kennis van het eigen grondgebied en de inwoners is een bijzondere troef, die steden met andere actoren en partners kunnen uitspelen. Bovendien moet hierbij de functionele relatie tussen de steden en de omliggende gemeenten meegenomen worden. De invloed van de projecten moet meer en meer vanuit een ruimere stadsregionale ontwikkeling gezien worden, in het dichtbevolkte gebied dat Vlaanderen is.

In de voorstellen van de Europese Commissie voor het nieuwe cohesiebeleid staat de horizontale prioriteit van geïntegreerde territoriale ontwikkeling en duurzame stedelijke ontwikkeling voorop. De Europese Commissie legt hierbij het verband met de EU 2020 strategie en wil hierop uitdrukkelijk inzetten. Steden, gemeenten en OCMW's als lokale overheden kunnen mee het verschil maken. De Europese Commissie heeft het belang van deze lokale actoren begrepen: zij kunnen het cohesiebeleid hanteren als een effectief beleidsinstrument om in te spelen op macro-economische uitdagingen die lokaal vertaald worden. Het is essentieel dat de Vlaamse overheid de horizontale prioriteit van de Europese voorstellen mee onderschrijft.

Zoals aangegeven in eerdere standpunten^{1 2} van de VVSG onderstrepen de lokale besturen de meerwaarde van het Europese cohesiebeleid:

- De structuurfondsen hebben een hefboom effect door de steun aan strategische projecten die als test of als innovatie dienen en ingeschakeld worden in een langdurige beleidsplanning;
- Deze strategische projecten geven een lokale invulling aan Europees beleid;
- De lokale besturen leveren op deze manier hun bijdrage aan het Europese integratieproces.

---

¹ Standpunt VVSG nalv Mededeling van de Vlaamse regering, 16/07/2010

² Standpunt VVSG nalv 5de Cohesierapport van de Europese Commissie, 21/01/2011

De lokale besturen pleiten voor:

1. Een actieve rol voor de centrumsteden bij het opstellen van het Partnerschapcontract tussen Vlaanderen en Europa, en de Operationele Programma's die hieruit voortvloeien
2. De "urban dimension" in de commissievoorstellen vertalen naar een significant budget voor stedelijke ontwikkeling
3. Flexibele interpretatie van de verschillende inhoudelijke prioriteiten zodat het mogelijk is geïntegreerde stedelijke projecten op te zetten
4. Inhoudelijke afstemming en multi-inzetbaarheid van EFRO, ESF en ETS
5. Plattelandsontwikkeling met eigen accenten
6. Kennispunt opzetten in functie van het inzetten van de potentiële financiële instrumenten
7. Effectieve realisatie van administratieve vereenvoudiging
8. Verdere verduidelijking rond nieuw instrumentarium
9. Meer garantie over cofinanciering vanuit Vlaanderen

Toelichting

1. Structurele betrokkenheid bij het Partnerschapcontract

Het Partnerschapcontract wordt afgesloten tussen de Europese Commissie en de lidstaten, maar er wordt uitdrukkelijk vermeld dat de lokale stakeholders, waaronder de lokale besturen, moeten betrokken worden. Het principe van meerlagig bestuur of *multilevel governance* moet hier ten volle spelen. Het is belangrijk dat deze betrokkenheid niet enkel op het niveau van de Operationele programma's gebeurt, maar op het niveau van het partnerschapcontract zelf omdat dit het basisdocument wordt. Hierin komen eveneens de te bereiken *milestones* aan bod waarbij de link met de resultaten voor de EU 2020 strategie gelegd wordt.

De VVSG vraagt dat de lokale besturen niet enkel als uitvoerders van beleid gezien worden: lokale besturen dienen vanaf de start uitdrukkelijk betrokken worden in de planning, het besluitvormingsproces, de implementatie, monitoring en evaluatie in het kader van het partnerschapcontract en bij de opmaak van de operationele programma's. Hierbij vragen zij eveneens om duidelijker betrokken te worden in de Nationale Hervormingsprogramma's voor EU 2020 en de aanbevelingen van de Europese Commissie aan de lidstaten. Zo kan men in Vlaanderen vermijden dat hetzelfde probleem ontstaat als bij de Lissabon strategie die compleet voorbij ging aan de lokale besturen. Daarom is het essentieel dat 'betrokkenheid' wordt gekwalificeerd, zodat het lokale bestuursniveau niet enkel gehoord wordt, maar ook effectief haar stem kan doen gelden.

De VVSG wijst erop dat in de volgende gemeentelijke legislatuur (2012 – 2018) in Vlaanderen de regelgeving voor de Beheers- en Beleidscyclus voor de lokale besturen een uitstekende

opportunity biedt om in het meerjaren plan het investeringsbudget uit te werken voor langere termijn. Het is daarom bijzonder belangrijk dat steden en gemeenten tijdig over voldoende informatie beschikken welke toelagen vanuit Europees beleid en vanuit Vlaamse cofinanciering voorzien worden voor lokale duurzame ontwikkelingsprojecten. De timing voor de opmaak van het partnerschapcontract en de operationele programma's kan zo optimaal benut worden om samen te sporen met de Vlaamse en lokale beleidscyclus.

2. Regierol voor de steden

In de Europese Unie is een bijzondere rol weggelegd voor de steden: zij staan in voor 85% van het BNP, voor 80% van het energieverbruik en voor 75% van de Europese bevolking. Zij zijn cruciale partners voor energie-efficiëntie en omschakeling naar koolstofarme energie, voor economische ontwikkeling en voor de leefbaarheid van de woonomgeving.

In Vlaanderen kunnen de steden hun regierol opnemen zowel voor derde partners als voor de ruimere stadsregionale context. De voorbeelden van huidige projecten tonen dit aan. De specifieke aandacht voor stedelijke gebieden dient verankerd te worden in de Operationele programma's en aangepast te zijn aan elke nationale context. Naast de aandacht voor de grootsteden moet er aandacht zijn voor kleinere steden of stedelijke gebieden zoals bijvoorbeeld het verstedelijkte kustgebied of stadsregio's in Vlaanderen.

Voor de realisatie van stedelijke ontwikkelingsprojecten in de volgende gemeentelijke legislatuur is het essentieel dat de steden gegarandeerd toegang krijgen tot de EFRO en ESF-middelen voor duurzame stedelijke ontwikkeling. Zij zijn de motor voor het behalen van de EU 2020-doelstellingen en zullen het verschil moeten maken.

Bij de huidige voorstellen zitten delegatiemogelijkheden van de middelen met een oormerking van minimum 5% voor een geïntegreerde territoriale benadering waarin expliciet gevraagd wordt naar een strategie voor duurzame stedelijke ontwikkeling. Dit is relevant en belangrijk voor de steden, maar deze oormerking moet vooraf verduidelijking krijgen ofwel via de operationele programma's ingevuld worden. Daarnaast wil de Europese Commissie een Europees stedelijke platform oprichten van maximaal 300 steden (max. 20 steden per lidstaat). De keuze zal bepaald worden door inwonersaantal en het hebben van een strategie voor duurzame stedelijke ontwikkeling. Binnen België moeten in overleg met Vlaanderen de keuzes voor deze steden transparant verlopen.

3. Integrale (lokale) benadering

Op het lokale niveau komen alle beleidsdomeinen samen binnen de context van een bepaald grondgebied. Hierbij moeten de lokale besturen rekening houden met een veelvoud aan aspecten op sociaal, economisch, ruimtelijk en ecologisch vlak. Voorbeelden zijn legio: steden en gemeenten moeten in hun plannen zorgen voor de multimodale aansluiting tussen de steden en de havens, voor voldoende beschikbare (duurzame) bedrijventerreinen, voor scholenbouw en kinderdagverblijven, voor de herinrichting van het centrum, voor een vlotte overgang tussen de verschillende openbare vervoersmodi, voor de toegankelijkheid van gebouwen, voor energie-efficiënte gebouwen, voor de leefbaarheid van wijken, voor de aansluiting tussen steden en hun omgeving, voor een leefbaar platteland, ...

De lokale besturen vragen dat het concept 'Lokale ontwikkeling' ten volle benut wordt, met de erkenning van de rol van steden en gemeenten als overheidsinstanties. Het concept komt voor de eerste keer uitgebreid aan bod in de algemene verordening. Uitgaan van lokale ontwikkeling biedt de mogelijkheid om voor een horizontale benadering te kiezen waarbij Europese steun kan verzekerd worden voor de stedelijke agenda, voor de stadsregionale ontwikkeling, voor de stedelijk-rurale verbanden en voor het platteland. Lokale besturen hebben immers een specifieke rol als regisseur om als democratisch verkozen instantie, als overheid de leiding te nemen in het bepalen van een visie op ontwikkeling voor haar grondgebied. Vertrekken vanuit een integrale benadering en lokale ontwikkeling vermijdt dat er een polarisatie tot stand komt. De uitdagingen waarvoor Europa staat hebben immers een impact zowel op stedelijke als plattelandsgebieden.

4. Multi-inzetbaarheid van de fondsen

De Europese Commissie stelt een *Common Strategic Framework* voor: een wettelijke verbintenis en gecombineerd kader voor alle fondsen waardoor onderlinge samenwerking tussen de fondsen gestimuleerd en verplicht wordt. In dit globale kader zullen de lidstaten hun plannen voor alle fondsen bundelen, dus ook voor het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling en het Europees Maritiem en Visserijfonds. Het Gemeenschappelijke Strategische Kader vervangt de vroegere nationale strategische referentiekaders die de lidstaten indienden bij de Europese Commissie. In Vlaanderen werden die referentiekaders voor de huidige periode van de structuurfondsen uitgewerkt door de respectievelijke ministers en departementen voor economie en werk.

De lokale besturen vragen dat de verschillende departementen van de Vlaamse overheid maximaal inzetten op synergie en coherentie, vertaald in onderlinge afspraken zodat op het terrein de verschillende fondsen gebundeld kunnen worden ingezet. Bovendien moet er een billijke verdeling van de middelen over de fondsen tot stand komen, waarbij vooral moet gekeken worden waar de kansen liggen voor het Europees Sociaal Fonds. Hoe kan dit fonds opengetrokken worden naar investeringen en vanuit een geïntegreerde benadering gecombineerd worden met het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling zodat er inhoudelijk afstemming kan gebeuren tussen infrastructurele ingrepen, opleiding en werkgelegenheid, in functie van een integrale aanpak. De steden en gemeenten moeten kunnen intekenen op het ESF, de drempel voor deelname moet verlaagd worden.

5. Plattelandsontwikkeling met eigen accenten

Plattelandsontwikkeling is geen aanhangsel van het Europese landbouwbeleid, maar moet zijn eigen accenten kunnen leggen. Dit dient te gebeuren vanuit een geïntegreerde aanpak, waarbij plattelandsontwikkeling niet verengd wordt tot landbouw. Voor de Vlaamse lokale besturen is het essentieel dat het lokale bestuur hierbij een centrale sturende rol kan opnemen, en niet zomaar gelijkgesteld wordt aan de andere (niet legitiem verkozen) actoren op het lokale en subregionale niveau.

6. Knowhow over (nieuwe) financiële instrumenten

De Europese Commissie wil nu en in de toekomst naast de 'klassieke' subsidies ook andere aanvullende vormen van financiering gebruiken, waaronder leningen, garantiestellingen en rollende fondsen. Deze nieuwe financiële instrumenten staan in het teken van de globale EU 2020-Strategie en van de realisatie van de Europese interne markt. Ze zullen in werking treden vanaf 2014, in de nieuwe beleidsperiode van de Europese Commissie. Zij vormen een aanvulling op de Europese begroting. Het is de bedoeling dat er door die instrumenten een hefboomeffect ontstaat waardoor er met minder geld meer kan gefinancierd worden.

Ook voor het cohesiebeleid, voor de Structuurfondsen zullen die nieuwe financiële instrumenten aangesproken worden. Enkele van die zogenaamde financiële instrumenten bestaan al: onder meer JESSICA (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas) of JEREMIE (Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises).

De VVSG vindt het uitermate belangrijk is dat er in Vlaanderen, door de Vlaamse overheid zelf knowhow en expertise wordt opgebouwd over die nieuwe financiële instrumenten. De Vlaamse overheid moet zich hier zeer goed en tijdig op voorbereiden zodat alle betrokken stakeholders (lokale besturen, KMO's, universiteiten, onderzoekscentra, middenveldorganisaties, ...) een beroep kunnen doen op die knowhow die best centraal wordt verzameld. Zo kan iedereen zich voorbereiden tegen eind 2013. Indien men dit niet doet, is de kans groot dat enkele grote consultancy bureaus zich deze kennis eigen maken en hiermee 'de markt' bezetten. Naast deze nieuwe financiële instrumenten moet er financieel maatwerk mogelijk blijven zodat een mix van subsidies en het nieuwe instrumentarium aangepast aan de lokale context kan worden ingezet.

7. Administratieve vereenvoudiging

De lokale besturen vinden goed financieel beheer essentieel, maar pleiten voor een vereenvoudigde beheersstructuur waarbij niet dubbel tot driedubbel wordt gecontroleerd of gegevens worden opgevraagd waarover men al beschikt. Het is belangrijk dat het beheer van de fondsen samen spoort met de principes van het decreet inzake planlastvermindering en met de Beleids- en Beheerscyclus. Administratieve vereenvoudiging is ook belangrijk om kleine actoren op Europees niveau te laten samenwerken en deel te laten nemen aan Europese programma's. In het kader van grensoverschrijdende programma's heeft de aanpak met microprojecten goede resultaten opgeleverd en kan dergelijke aanpak opnieuw toegepast worden. Werken met de Single Audit en met visitatiecommissies zijn methodes die verder kunnen bijdragen tot die administratieve vereenvoudiging.

De lokale besturen vragen dat er zoveel mogelijk vereenvoudigd wordt, door vereenvoudigde aanvraagprocedures, door het automatiseren van procedures en het verder uitbouwen van elektronisch dataverkeer.

8. Verduidelijking over nieuw instrumentarium

De voorstellen van de Europese Commissie bevatten een nieuw instrumentarium waaronder ITI's (Integrated Territorial Investments), het urban development platform, joint action plans en community led development. Zo wil de de Europese Commissie een Europees stedelijke platform oprichten van maximaal 300 steden (max. 20 steden per land). De keuze zal bepaald worden door inwonersaantal en het hebben van een strategie voor duurzame stedelijke ontwikkeling.

De lokale besturen vragen verduidelijking over hoe dit nieuwe instrumentarium in Vlaanderen zal worden geïnterpreteerd en ingezet.

9. Cofinanciering door Vlaanderen

De lokale besturen pleiten uitdrukkelijk voor winst in efficiëntie: Vlaamse cofinanciering moet gebundeld worden in één pot waardoor de lokale besturen voor eenzelfde geïntegreerd project geen aparte cofinanciering bij verschillende Vlaamse departementen moeten aanvragen. Dergelijke aanpak is in overeenstemming met de territoriale en geïntegreerde benadering van het Europese cohesiebeleid op zich.

Bespreking van de specifieke verordeningen per fonds

Europees Fonds Regionale Ontwikkeling (EFRO)

Inhoudelijke afbakening

De Vlaamse lokale besturen ondersteunen de duidelijke inhoudelijke focus via de thematische concentratie en de investeringsprioriteiten:

- 1) versterking van onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie;
- 2) vergroten van de concurrentiekracht van KMO's;
- 3) ondersteuning van de overgang naar een koolstofarme economie in alle bedrijfstakken.

Zowel de algemene keuze voor een territoriale benadering als de – specifiek voor de steden – focus op duurzame stadsontwikkeling, worden eveneens positief onthaald. De VVSG wijst hierbij op de specifieke rol die lokale besturen spelen bij een territoriale of lokale ontwikkeling, meer bepaald deze van regisseur (als democratisch verkozen instantie op lokaal niveau). Bij de opmaak van het EFRO programma, maar evenzeer bij de beoordeling van projecten, dient hiermee terdege rekening gehouden te worden. Gezien de lokale overheid de leiding hoort te nemen in het bepalen van een visie op de ontwikkeling voor haar grondgebied, moet zij steeds uitdrukkelijk betrokken worden in de aanpak van de door EFRO ondersteunde projecten.

Financiële bepalingen

Minimaal 80% van de EFRO-middelen dienen voor deze drie doelstellingen te worden ingezet. Minimum 20% van de EFRO-middelen moeten toegewezen worden aan de derde doelstelling. Daarnaast is er ook een specifieke oormerking voor duurzame stedelijke ontwikkeling. In het partnerschapcontract worden de steden geïdentificeerd die minimaal 5% van de EFRO-

middelen zullen toegewezen krijgen voor geïntegreerde maatregelen voor duurzame stedelijke ontwikkeling. Het beheer van die middelen wordt gedelegeerd aan deze steden. De VVSG wil vooraf verduidelijking over deze oormerking. In het huidige Vlaamse kaderprogramma is er een aparte prioriteit met ca 25% van de middelen voor stadsontwikkelingsprojecten voor de centrumsteden zonder de delegatie van het beheer van die middelen. In de drie prioritaire doelstellingen zoals ze nu voorliggen, kunnen de steden een trekkersrol op zich nemen voor het scheppen van randvoorwaarden en het implementeren van geïntegreerde projecten met andere partners, maar zij vragen de erkenning voor deze rol en specifieke aandacht voor de stedelijke dimensie.

Operationalisering van het Vlaamse EFRO programma – lessen uit het verleden

Uitgaande van de ervaring met het huidige EFRO-programma, pleit de VVSG voor een grotere deelname van lokale besturen aan het EFRO-programma. Dit is essentieel, gezien de centrale rol van lokale besturen in de 'lokale ontwikkeling'. Concreet vraagt de VVSG:

- De betrokkenheid van lokale besturen in alle fasen van het EFRO-verhaal: van bij de besluitvorming over het partnerschapcontract tot en met de evaluatie van het programma.
- De uitwerking van een duidelijke visie op het concept lokale ontwikkeling, waarbij de rol van het lokale bestuur als enige democratisch verkozen op lokaal niveau erkend wordt, en onderscheiden wordt van de rol van alle andere (lokale) actoren.
- De vertaling van het programma in voldoende oproepen die zich specifiek op lokale besturen richten
- Een actievere werving en begeleiding t.a.v. lokale besturen om hen aan te zetten tot en bij te staan bij het indienen van en het uitvoeren van EFRO-projecten. Door de voorziene inzet van nieuwe financiële instrumenten, is deze vraag nog relevanter.
- Het verder objectiveren van de beoordeling en toekenning van middelen, door het systematisch vermijden dat bepaalde actoren optreden als indiener én beoordelaar/begeleider.

Europees Sociaal Fonds (ESF)

Inhoudelijke afbakening

Voor ESF zijn er voor Vlaanderen drie thema's (werkgelegenheid, sociale inclusie, opleiding) en moet er minimaal 20% aan armoedebestrijding besteed worden.

De lokale besturen onderschrijven deze inhoudelijke afbakening: deze prioriteiten zijn beleidsdomeinen die effectief door lokale besturen worden opgenomen. Daarom is een integrale benadering waarbij investeringen kunnen gecombineerd worden met maatregelen voor opleiding en werkgelegenheid, van groot belang.

De betrokkenheid van lokale besturen moet gebeuren in alle fasen van het ESF-verhaal: van bij de besluitvorming over het partnerschapcontract tot en met de evaluatie van het programma. Zo wordt de regierol die lokale besturen hebben ten aanzien van lokaal werkgelegenheidsbeleid, erkend en kunnen de lokale besturen hun rol als actor en regisseur voeren voor flankerend onderwijsbeleid, duurzame integratie op de arbeidsmarkt,

gezondheidsbeleid, armoedebestrijding. Zoals voor EFRO wijst de VVSG voor ESF op de specifieke rol die lokale besturen spelen bij een territoriale of lokale ontwikkeling, meer bepaald deze van regisseur (als democratisch verkozen instantie op lokaal niveau) en die hen als publieke actor onderscheidt van andere lokale actoren.

Operationalisering van het ESF – lessen uit het verleden

In de huidige beleidsperiode (2007-2013) kunnen lokale besturen enerzijds een beroep doen op middelen via het federale ministerie voor Maatschappelijke Integratie en anderzijds via het Vlaamse ESF-Agentschap. Onafhankelijk van institutionele wijzigingen die door de staatshervorming in de toekomst worden doorgevoerd, pleiten de lokale besturen voor een betere afstemming tussen beide instanties.

- **ESF federaal**

Het is voor de steden, gemeenten en OCMW's als promotoren en als partners in federale ESF-projecten essentieel

1) dat zij zich van bij het begin van de uitvoering van het operationeel programma kunnen baseren op een definitief handelingskader: zowel de handleidingen als de digitale tools moeten van bij het begin van de programmaperiode definitief zijn en niet meer voor interpretatie vatbaar. Tijdens de huidige programmaperiode werden zowel inhoudelijke als financiële handleidingen meermaals aangepast, terwijl de projecten lopende waren. Dit had gevolgen voor de financiële afhandeling van dossiers waardoor promotoren onterecht gesanctioneerd werden.

2) dat zij de dossiers op een efficiënte manier, dit wil zeggen zonder overbodige rapportage en gebruikmakend van een goed werkend (digitaal) systeem, administratief kunnen afhandelen. De huidige administratieve last is in tijden van administratieve vereenvoudiging zeer zwaar en niet evenredig met de financiële tussenkomst van het ESF in administratieve kosten.

3) dat zij zeker zijn van de toegezegde subsidiëring voor zover zij hun project zoals dat door de beheersautoriteit is goedgekeurd, hebben uitgevoerd. In de vorige en huidige programmatie werden de OCMW's - promotoren meer dan eens lineair - d.w.z. met een vast percentage voor alle promotoren, ook zij die hun project voortreffelijk hadden uitgevoerd - financieel gesanctioneerd. Dit werkt op zijn minst demotiverend en is strijd met de regels van goed bestuur.

4) dat er beroepsmogelijkheden worden voorzien zoals bijvoorbeeld het oprichten van een geschillencommissie in de schoot van de beheersautoriteit. Dit zou meer rechtszekerheid met zich meebrengen. Vandaag kunnen promotoren enkel naar de rechtbank stappen wanneer zij niet akkoord zijn met een beslissing van de beheersautoriteit. Dit creëert een drempel die vaak niet genomen wordt.

- **ESF Vlaams**

Vanuit de huidige praktijk van deelnamen van steden, gemeenten en OCMW's aan het Vlaamse ESF programma worden de volgende punten vooropgesteld:

1) In heel wat oproepen wordt artikel 3, 2, b) van de verordening (EG) 1083/2006 van de Raad van 11 juli 2006 ingeroepen om te verantwoorden dat overheidsadministraties niet kunnen intekenen op een oproep indien de finale doelgroep het eigen personeel is. De VVSG stelt vast dat er geen duidelijk verband is tussen het desbetreffende artikel en de praktijk van de uitsluiting. Bovendien blijken andere lidstaten dit artikel niet op dezelfde wijze aan te wenden.

2) In de huidige beleidsperiode (2007 – 2013) nemen de medewerkers van de beheersautoriteit zowel de taak van controleur als die van coach op zich. De VVSG stelt vast dat de controlefunctie het best is uitgebouwd. De lokale besturen hebben echter meer nood aan coaching en begeleiding bij de projecten. Daarom vraagt de VVSG dat de agentschappen zich in de volgende periode meer zouden toeleggen op hun coachingsrol.

Europese Territoriale Samenwerking

Voor territoriale samenwerking wordt een beperkt aantal thema's voorop gesteld. Dit kan een probleem vormen voor het indienen van projecten indien er in de aangrenzende regio's andere thema's of prioriteiten naar voor worden geschoven. Daarom is het aangewezen dat de onderlinge afstemming op programmaniveau tussen aangrenzende regio's tijdig plaats vindt en dat er een lokale en stedelijke input voorzien wordt voor het mee vastleggen van de prioriteiten.

De lokale besturen vragen daarom dat Vlaanderen hierover in overleg treedt met de naburige regio's en landen. In de huidige beleidsperiode laten de transnationale programma's samenwerking tussen verschillende projecten binnen een programmagebied toe via hun strategische initiatieven. De lokale besturen stellen voor dat ieder programma een bepaald budget voorziet voor strategische projecten tussen programmagebieden zodat er meer netwerking, samenwerking, uitwisseling tot stand kan komen. Zij vragen eveneens dat de bottom-up feedback op de operationele programma's van ETS gegarandeerd wordt. De Europese Commissie besteedt bij ETS bij de transnationale programma's bijzondere aandacht aan de ontwikkeling van regionale strategieën en zeebekkenstrategieën. Het advies van de regio's en lokale besturen dient hierbij te worden ingewonnen.

Europees Fonds voor Plattelandsontwikkeling

Inhoudelijke afbakening

Per thematische doelstelling moeten er voldoende middelen voorzien worden voor de plattelandsgebieden. Mogelijke voorbeelden hiervan voor EFRO zijn sociale economie projecten op het platteland, financiering van toeristische en recreatieve projecten, flankerende investeringen voor inpassing van lokale economie in het platteland. Vanuit het ESF: aanpak van armoede op het platteland, opleiding, ondersteuning voor de bestuurskracht voor plattelandsgemeenten, ... Het Europees Landbouwfonds dat niet gevat wordt door deze verordeningen, kan zich dan toespitsen op diversificatie van landbouw en het ondersteunen van activiteiten die door de landbouw zelf worden uitgebouwd.

Operationalisering van het Fonds voor Plattelandsontwikkeling – lessen uit het verleden

In de huidige invulling van het Plattelandsfonds (PDPO II) en Leader spelen de gemeenten een aanvullende rol, naast andere lokale en private actoren.

1) De VVSG vraagt dat bij de ex-ante analyse en de uit te voeren SWOT-analyse het Vlaamse platteland voldoende aan bod komt zodat dit de basis vormt voor de verdere beleidsaanpak. Op basis van objectieve criteria die volgen uit de analyses en uit de inspraak en participatie van alle stakeholders en overheidsdiensten uit verschillende beleidsdomeinen, dient een goede ruimtelijke invulling afgesproken te worden.

2) De VVSG pleit ervoor dat de rol van de gemeenten sterker aan bod zou komen in de volgende beleidsperiode zodat de gemeenten vanuit een streekvisie veel sterker het verband kunnen leggen met hun eigen beleidsplanning en toekomstige projecten zich daarin kunnen inschrijven.

3) De VVSG vraagt uitdrukkelijk dat er een beleidsdomein- en bestuursniveau overschrijdend overleg voorzien wordt zodat de coherentie tussen de inzet van de fondsen op het terrein gewaarborgd blijft. De voorziene coördinatie tussen de verschillende fondsen is van groot belang, ook voor het platteland.

4) In de algemene verordening wordt de LEADER aanpak met '*community lead local development*' naar voor geschoven. De VVSG vraagt om bij de ontwikkelingsstrategieën voldoende aandacht voor de bottom-up aanpak en participatie te voorzien waarbij de plattelandsgemeenten zelf ondersteund worden om hun regisseursrol ten volle waar te kunnen nemen.

Ten slotte: haalbare conditionaliteiten

De Europese Commissie stelt verschillende voorwaarden voorop die enerzijds te maken hebben met de mate waarin Europese regelgeving is omgezet in nationale wetgeving en de mate waarin bepaalde strategische beleidsdocumenten bestaan zoals bijvoorbeeld smart specialisatie, sociale inclusie, en anderzijds met de mate waarin resultaten bereikt worden, vooral voor het behalen van de EU 2020-doelstellingen.

Lokale besturen vinden dat zij niet afgerekend kunnen worden op het falen van nationale overheden bij het behalen van macro-economische criteria of het niet correct toepassen van Europese regelgeving. Het intrekken van regionale ontwikkelingsfondsen kan niet gebruikt worden als stok achter de deur indien de afspraken voor het Stabiliteits- en Groeipact niet worden nagekomen. Dit is in strijd met de Europese doelstelling van territoriale, economische en sociale samenhang wat staat ingeschreven in het Verdrag van Lissabon.